

Тож, поєднання традиційних та інноваційних методик у процесі формування читацьких компетенцій сприяють кращому засвоєнню матеріалу, формують свідоме ставлення до нього, розвивають у учнів навички критичного мислення, спілкування, творчого пошуку. При такому підході не просто зростає зацікавленість предметом, а й значно покращується успішність.

ЛІТЕРАТУРА

1. Баханов К.О. Інноваційні системи, технології та моделі навчання історії в школі: Монографія. Запоріжжя: Просвіта, 2004.
2. Сухомлинський В.О. Вибрані твори в п'яти томах. Том 3. Київ: Радянська школа, 1997.
3. Семеркова Л.Г. Формування ключових компетентностей учнів на уроках літератури шляхом використання інноваційних технологій. Зарубіжна література в школі. 2009. №6.

Наумович Яна Ярославівна,
*учитель української мови і літератури,
зарубіжної літератури,
Тернопільська ЗОШ I–III ступенів № 16
імені Володимира Левицького*

ВИКОРИСТАННЯ КВЕСТ-ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Реалії сьогодення, активний розвиток передових технологій обумовлює урізноманітнення навчальному процесі. Зміна мети освіти стало ключовою для Міністерства освіти та науки. Слушно зазначають Н.Р.Грицак та О.О. Ісаєва, що «головним завданням освіти сьогодні стає моделювання індивідуальної освітньої траєкторії студента, створення його індивідуального бекграунду, формування здатності learning to learn – навчання вчитися протягом усього життя, розвиток дивергентного мислення, що означає пошук нових альтернативних підходів (рішень, шляхів) до розв'язування проблеми, а також формування розвинутого критичного мислення, здатності власної інтерпретації

всьому, що оточує» [2, с. 68]. Концепція Нової української школи, шкільна програма з української літератури передбачають формування компетентного читача; розширення культурно-пізнавальних інтересів школярів, активне становлення й самореалізацію особистості в сучасному світі [6]. Відтак завдання учителя-словесника – оперувати сучасними інструментами та методами навчання, які «навчають вчитися», «навчають жити» сучасних учнів та створювати комфортні умови навчання, при яких учень відчуває свою успішність та інтелектуальну досконалість [1, с. 42].

Вимоги до освіченої особистості та особливості цифрового покоління або Інтернет-покоління визначили необхідність візуалізації навчального матеріалу, переважно через використання інформаційно-комунікаційних технологій. Як зауважує А. Землянська, представники означеної генерації сприймають інформацію дозовано, уривками, звертаючи увагу на яскраві моменти чи цікаві приклади, що викликало появу інтерактивних додатків до підручників та поширення прийомів візуалізації тексту, адже такі діти звикли використовувати одночасно різні способи рецепції – акустичний та візуальний (через аудіо-, відеофайли, презентації тощо) [3, с. 34]. Тому українська сучасна школа покликана формувати творчу, активну та різнобічну людину, професійні якості та громадянську позицію. В. Пашков вважає, що основними напрямками модернізації системи вищої освіти України в інформаційному суспільстві є: формування ставлення до людини як мети соціального прогресу, а не засобу; орієнтація на активізацію людського капіталу у вищій освіті і професійній підготовці, ґрунтованій на концепції гармонійного розвитку людини; продукування в процесі підготовки спеціаліста глибокої професійної компетентності і соціальної відповідальності у вирішенні завдань науково-технічного прогресу, соціального і культурного розвитку [5]. Учителі-словесники в реаліях сьогодення повинні приділити більшу увагу нетрадиційним урокам: *урок-казка, урок-дослідження, урок-репортаж, урок-екскурсія, урок-дискусія, урок-проект, уроки у формі змагань та ігор* тощо.

На уроках української літератури нетрадиційні методики сприяють підвищенню мотивації навчання, а також стимулюють процес самоосвіти, підвищують інформативність, інтенсивність, результативність освіти.

Освітні квести набувають більшої популярності. *Квест-технологія* – це інноваційна педагогічна ігрова технологія, що передбачає виконання студентами/учнями навчальних, пошуково-пізнавальних, проблемних завдань відповідно до ігрового задуму/сюжету, під час якого вони добирають та упорядковують інформацію, виконують самостійну дослідницьку роботу, що сприяє систематизації та узагальненню вивченого матеріалу, його збагаченню та поданню у вигляді цілісної системи [4]. Ця технологія спирається на алгоритм засвоєння вмінь. Як інтерактивна форма навчальної діяльності квест-технологія дозволяє реалізовувати такі цілі: *навчальну* (наштовхувати учнів до активних пізнавальних процесів); *розвивальну* (зацікавлювати учнів до вивчення творів з української літератури, розвиток творчих здібностей тощо); *виховну* (формувати в учнів працювати в команді, а також навички самостійної роботи тощо).

Нами розроблено квест для учнів 6-го класу на тему «**Мандруємо разом з героями з розділу «Різдвяні дива»**». Його мета: навчити учнів швидко приймати рішення, розвивати вміння працювати в команді, кругозір, логічне мислення, закріпити вивчений матеріал з розділу «Різдвяні дива», виховувати пізнавальний інтерес до вивчення української літератури.

Тип уроку: урок узагальнення і систематизації знань і вмінь у форматі квест-гри.

Хід уроку

I. Організаційний момент.

Добрий день, шестикласники! Рада бачити сьогодні вас на уроці. Перед тим, як ми розпочнемо нашу мандрівку я перевірю присутність на уроці.

1. Перевірка присутності.

II. Мотивація навчальної діяльності учнів: повідомлення теми, мети, завдань уроку.

У вас на партах є жовті стікери, візьміть їх та намалюйте їм ту емоцію, з якою ви прийшли до мене на урок.

Сьогодні метою нашого уроку буде: навчитись швидко приймати рішення, розвивати вміння працювати в команді, кругозір, логічне мислення, закріпимо вивчений матеріал з розділу «Різдвяні дива», виховуватимемо пізнавальний інтерес до вивчення української літератури. І цього досягти нам допоможе квест-гра. За допомогою жеребкування ви будете поділені на 2 команди: жовті та сині.

1. Проведення жеребкування. Поділ на команди.

Послухаймо правила гри! Для успішного руху команди вперед і подолання перешкод на окремих етапах дійте злагоджено, почергово і дотримуйтеся правил. Після проходження кожної станції представник команди підходить до мене з маршрутним листом (див. Додаток 1) аби я виставила бали, а також отримати конверт з наступною станцією.

III. Актуалізація опорних знань.

Але перед тим, як ми перейдемо до основної частини нашого уроку нам варто пригадати основні поняття цього розділу. Отож, піднімаємо руку та відповідаємо.

1. Художня деталь – це ... *(виразна подробиця у творі, що несе значне змістове та ідейно-емоційне навантаження. Здебільшого художня деталь розкриває певні елементи портрета людини, опису природи чи предмета).*

2. Казка – це ... *(народний або авторський художній твір про вигадані події, вигаданих осіб, іноді за участю фантастичних сил)*

3. Повість – це ... *(твір, у якому йдеться про історію одного людського життя чи його значної частини, яка обов'язково перетинається з долями інших людей (персонажів)).*

IV. Експериментальна робота.

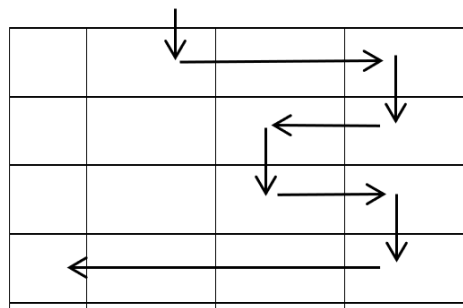
Молодці! Пригадали теоретичний матеріал, тепер перейдемо до практичної частини. Готові? До речі, переможців чекає приз, а який – дізнаєтесь вкінці!

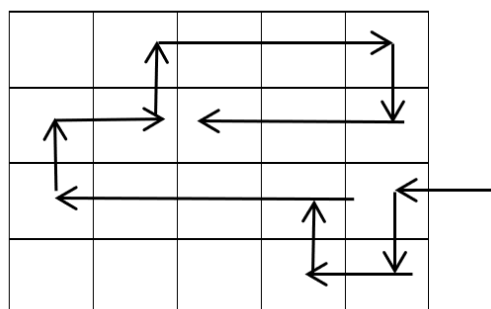
1. СТАНЦІЯ «ДЕШИФРАТОР»

За допомогою стрілочок прочитайте назви пісень, одну на вибір заспівайте.

В якому творі згадуються ці пісні? Хто автор?

А	І	С	Г
Б	Д	Я	С
Ж	С	Р	С
Є	А	Д	Ж
А	І	М	З

Відповідь: колядки «Бог ся рождає» та «Нова радість стала». Твір – «Вертеп маленького хлопчика», автор І. Калинець.

2. СТАНЦІЯ «ЕМОДЖІ»

За допомогою перших літер емоджі, відгадайте головних героїв. Напишіть назву твору.

« _____ »

Відповідь: Євочка, батьки-королі, «Єва і білосніжна квітка Лілії».

« _____ »

Відповідь: Йосип, Марія, «Вертеп Маленького Хлопчика».

« _____ »

Відповідь: Хвостик, Берта, Степан Кузька, «Різдвяна історія ослика Хвостика».

3. СТАНЦЯ «СТОПФЕЙК»

Знайдіть і вилучіть фейкову інформацію. Червона карточка – ФЕЙК, зелена – ПРАВДА (див. Додаток 2).

1. Напередодні дня Святого Миколая відбуваються події казки "Єва і білосніжна квітка лілії"? (НІ)
2. Єва найбільше любила білі лілії (ТАК).
3. Садівник сказав: «Якщо ці лілії добре доглядати, то вони розквітнуть якраз на Різдво» (ТАК).
4. На відкритті пам'ятника І. Франка мама Маленького Хлопчика співала у хорі (НІ).
5. Наслухавшись відеоуроків Маленький Хлопчик правильно співав старовинні колядки (НІ).
6. Через те, що перестала працювати цукроварня батьки Хлопчика змушені виїхати в Португалію (ТАК).
7. Овечка Берта – героїня твору «Різдвяна історія ослика Хвостика» (ТАК).
8. Цитата: «— Який ще осел єпископа? Ви що смієтеся з мене? А Папа Римський вам слона по пошті не надсилав?» – з казки «Вертеп маленького Хлопчика»? (НІ)
9. Зіграти ще раз у Різдвяній виставі – найбільша мрія Хвостика? (ТАК)

4. СТАНЦЯ «СВІТ ФАНТАЗІЇ».

Уявіть, що ви Ігор Калинець, якому потрібно продовжити історію про Маленького Хлопчика. Для виконання цього завдання, скористайтесь кубиками Роррі, 1 кубик – 1 речення.

У своєму складеному творі підкресліть художні засоби (епітети, метафори, порівняння тощо).

VI. Підведення підсумків уроку.

Молодці! Ви були активними та цілеспрямованими сьогодні на уроці. Отже, перемогла команда ... , і усі учасники отримують купони на звільнення від домашнього завдання.

Рефлексія. Продовжіть речення:

- Я дізнався...
- Я зрозумів...
- Мені сподобалось...
- Мені найбільше запам'яталось...

Погляньте на свої стікери і емоції, які ви зобразили на початку уроку, і скажіть, чи покращився ваш настрій?

VII. Повідомлення домашнього завдання.

Підготуватись до контрольної роботи с. 85-116. Написати сенкан на тему «Різдво».

Отже, використання квест-технологій дозволяє учневі активно взаємодіяти у навчальному процесі, а також підвищує освітню мотивацію. Застосування квест-технологій на уроках української літератури сприяє високій особистісній інтеграції у навчання, швидкому доступу до інформації та залученню учнів у продуктивну партнерську взаємодію.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гриневич Л. Бути медіаграмотним: десять необхідних компетентностей. MediaSapiens. 2017. С. 42.
2. Грицак Н.Р., Ісаєва О.О. Студенти покоління Z: проблеми освіти. Проблеми підготовки сучасного вчителя. 2020. Вип. 1 (21), ч. 2. С. 64–72. DOI: [https://doi.org/10.31499/2307-4914.1\(21\).2020.210223](https://doi.org/10.31499/2307-4914.1(21).2020.210223)
3. Землянська А.В. Досвід використання засобів візуалізації навчальної інформації під час вивчення української і зарубіжної літератури у вищій школі. *Тренди в освіті: матеріали міжнародного науково-методичного семінару*. Мелітополь–Гомель, 2019. с. 34-39
4. Кремень В. Якісна освіта і вимога часу. 2013. № 4. С. 4–11.
5. Пашков В. В. Модернізація системи вищої освіти України в контексті становлення інформаційного суспільства та євроінтеграційного поступу. URL: http://virtkafedra.ucoz.ua/el_gurnal/pages/vyp2/filosofia/pashkov.pdf
6. Пилипчук С. Впровадження медіаосвіти на уроках української мови та літератури. Портал медіаосвіта та медіаграмотність. 2020.